

SELETUSKIRI

põllumajandusministri määruse „Riikliku veterinaararstide registri põhimäärus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Põllumajandusministri määruse „Riikliku veterinaararstide registri põhimäärus” eelnõu on välja töötatud veterinaarkorralduse seaduse (edaspidi *VetKS*) § 22¹ lõike 1 alusel. *VetKS*i § 22¹ sätestab riikliku veterinaararstide registri (edaspidi *register*) pidamise üldised asjaolud. Ajakohane liidestusvõimalustega infosüsteem hõlbustab veterinaararsti kutsetegevuse lubadega (edaspidi *kutsetegevuse luba*) seotud andmete haldamist ja analüüsimist ning tagab veterinaararstidele suurema läbipaistvuse. Eelnõuga kehtestatakse täpsemalt registri pidamise kord, registriandmete koosseis, andmete registrisse kandmise, andmete kasutamise, registri haldamise ja registriandmetele juurdepääsu kord. Register on Veterinaar- ja Toiduameti (edaspidi *VTA*) järelevalve infosüsteemi (*JVIS*) alaminfosüsteem. Registri eelkäija on Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti põllumajandusloomade registri veebirakendus *Vetveeb*.

Registri ülesanded on järgmised:

- 1) koguda korrastatud andmeid kutsetegevuse luba taotlejate ja seda omavate veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikute kohta;
- 2) võimaldada esitada eelnõus nimetatud andmeid ja dokumente elektrooniliselt;
- 3) võimaldada avalikus vaates otsida kehtiva kutsetegevuse loa omajat ja talle antud volitatud veterinaararsti õigusi.

Registrisse kantud andmetel on informatiivne, mitte õiguslik tähendus. Kui andmete registrisse kandmise aluseks on haldusakt (nt *VTA* otsus), saab see õigusmõju alates selle kättetoimetamisest kooskõlas haldusmenetluse seadusega, mitte alates andmete kandmisest registrisse.

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise büroo peaspetsialist Kairi Hyydma (625 6569, kairi.hyydma@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõuniku asendaja Elis-Ketter Heinaru (625 6280, elis-ketter.heinaru@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

Märkused

Eelnõu on seotud *VetKS*-i 2014. aasta 1. juulil jõustunud redaktsiooniga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse kooskõlas VetKSi § 22¹ lõigetega 1 ja 2 andmekogu nimi ja eesmärk. Registri nimi väljendab selle sisu, on kooskõlas valdkonna õigusaktides juba kasutatava terminoloogiaga ja on õigusselge. Eelnõu koostamise ajal kaalumisel olnud nimi veterinaarregister jäeti kõrvale, kuna rahvusvaheliselt mõistetakse selle all pigem loomataudijuhtumite ja -tõrjetoimingute andmekogu. Veterinaartöötaja termin aga ei ole valdkonnas kasutust leidnud ning selle juurutamine käesoleva eelnõuga ei ole vajalik. Register koondab kutsetegevuse loa taotlejate ja kutsetegevuse loa saanud veterinaararstide andmeid.

VetKSi § 22¹ lõikes 2 on sõnastatud registri eesmärk – tagada, et tarbijale osutab veterinaarpraksise raames veterinaarteenust selleks nõutud kvalifikatsiooniga isik, veterinaarpraksisega tegelemise veterinaarjärelevalve ja kontroll ning vajalikud andmed statistika tegemiseks veterinaariavaldkonna korraldamiseks. Register hõlbustab VTAL olemasolevate ja tulevaste kutsetegevuse lubadega seotud andmete haldamist ja analüüsimist ning tagab veterinaarteenuse tarbijale suurema läbipaistvuse. Samuti tekib taotlejal võimalus esitada kutsetegevuse loa taotlus, sellega seotud andmed ja dokumendid ning veterinaararstil võimalus esitada erialase täiendamise andmed elektrooniliselt riigiportaali eesti.ee kaudu.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse registri vastutav ja volitatud töötaja. VetKSi § 22¹ lõike 3 kohaselt on registri vastutav ja volitatud töötaja VTA. 1. aprillil 2013. aastal jõustunud Põllumajandusministeeriumi põhimääruse muudatustest tuleneva valitsemisala ümberkorraldamisega on valitsemisala IT-alane pädevus (v.a Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (endine Jõudluskontrolli Keskus) ning Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet) koondatud Põllumajandusministeeriumisse. Põllumajandusministeerium majutab registrit infotehnoloogilist lahendust ja korraldab registri tehnoloogilise keskkonna haldamist (sh hoolduslepingu sõlmimine hoolduspartneriga). Sarnane olukord on tervishoiutöötajate registriga, mis on majutatud Sotsiaalministeeriumis, kuid mille vastutav ja volitatud töötaja on Terviseamet.

Vastutava ja volitatud töötaja ülesanded on sätestatud avaliku teabe seaduse §-s 43⁴. Viidatud paragrahvi lõike 1 kohaselt on andmekogu vastutav töötaja (haldaja) riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalikke ülesandeid täitev eraõiguslik isik, kes korraldab andmekogu kasutusele võtmist, teenuste ja andmete haldamist. Andmekogu vastutav töötaja vastutab andmekogu haldamise seaduslikkuse ja andmekogu arendamise eest.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse registri kasutajad ja nende õigused kooskõlas valdkonna õigusaktides juba kasutatava terminoloogiaga. Registri administraator (IT üldises terminoloogias peakasutaja) tagab tööks vajalikud ligipääsud ja tegeleb andmekogu andmetega. IT tehnilise administraatori ülesanded (nt infosüsteemi tõrgeteta töö tagamine) tulenevad muudest üldistest korralduslikest õigusaktidest ega ole eelnõus eraldi sätestatud. Administraator saab vajadusel muuta registrisse kantud andmeid, kuid mitte toimingute kohta käivaid logisid.

Ravimiameti kliendiportaal vajab teadaolevalt kinnitust kehtiva kutsetegevuse loa kohta, kui veterinaararst esitab selle kaudu müügiloata ravimi taotluse ning Ravimiamet asub seda menetlema. Registri ja Ravimiameti kliendiportaali vahel ei ole loodud automaatse andmepäringu ühendus. Senine toimimine jätkub vajadusel veebirakenduse Vetveeb abil, kus PRIA saadab iga kuu Ravimiametile krüpteeritud andmed kutsetegevuse luba omavate veterinaararstide kohta (nimi, isikukood, loa number, kehtivusaeg), mis imporditakse

Ravimiameti kliendiportaali või hakkab Ravimiametile vajalikke andmeid edastama VTA. Muudel juhtudel, nt ravimite väljastamine, kontrollib kutsetegevuse loa olemasolu ja kehtivust kas hulgimüüja või apteek, kasutades selleks VTA veebilehel olevat registri avalikku vaadet. Mitte kõik loomaarstid ei kasuta Ravimiameti kliendiportaali ja neil juhtudel kasutab avalikku vaadet ka Ravimiamet. Avalikus vaates (<https://jvis.agri.ee/jvis/avalik.html#/vetarstparing>) kuvatakse nimekirja veterinaararstidest, kellel on kehtiv kutsetegevuse luba. Andmete esitajal on juurdepääs enda andmetele ja andmetele, mis on eelnõu § 17 lõike 3 kohaselt avalikud.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse registri pidamisega seotud asjaolud. Registrit peetakse VetKSis, avaliku teabe seaduses, isikuandmete kaitse seaduses, arhiiviseaduses ja selles eelnõus sätestatud nõuete kohaselt. Registri pidamine on seotud VTA järelevalve infosüsteemiga (JVIS), kuna on selle alaminfosüsteem. Register kasutab teistesse andmekogudesse (nt rahvastikuregister) kogutud põhiandmeid. Andmevahetust koordineerib infosüsteemi töötaja. Registri pidamisel tuginetakse kehtivatele riiklikele klassifikaatoritele ja standarditele. Registrisse kantud andmete kodeerimisel kasutatakse:

- 1) rahvusvahelist ühtset hariduse liigituse koodi – veterinaararsti kvalifikatsiooni andmete osas;
- 2) aadressiandmete süsteemi (alates 2015. a II poolest) – veterinaararsti elukoha andmete osas;
- 3) riikide ja territooriumite klassifikaatorit – veterinaararsti elulooliste andmete osas.

Põllumajandusministeerium majutab registri infotehnoloogilist lahendust ja korraldab registri tehnoloogilise keskkonna haldamist.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse registri pidamisega seotud kulude katmine. Registri arendamise, majutamise ja tehnoloogilise haldamise kulud kaetakse Põllumajandusministeeriumi põhimääruse kohaselt Põllumajandusministeeriumi eelarverechtalt (vt ka seletuskirja eelnõu § 2 kohta). Registri hoolduse ja muud pidamisega seotud kulud (nt hoolduskulud vastavalt hoolduspartneriga sõlmitud hoolduslepingule) kaetakse majanduskuluna VTA eelarvest.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse registri turvaklass ja turbeaste. Registri andmeid kaitstakse:

- 1) tervikluse osas, kaitstes andmeid juhusliku või tahtliku volitamata töötlemise eest;
- 2) käideldavuse osas, kaitstes andmeid juhusliku hävimise ja tahtliku hävitamise ning õigustatud isikule andmete kättesaadavuse takistamise eest;
- 3) konfidentsiaalsuse osas, kaitstes andmeid volitamata töötlemise eest.

Registri andmete tervikluse, käideldavuse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks rakendatakse organisatsioonilisi, füüsilisi ja infotehnoloogilisi turvameetmeid. Registriandmete säilimise tagamiseks korraldab Põllumajandusministeerium kui registri majutaja registriandmete turva-, täis- ja arhiivikoopiate tegemise.

Eelnõu §-dega 7–10 sätestatakse registrisse kantavad andmed. Registrisse kantakse iga isiku kohta eraldi üldandmed, sealhulgas eluloolised, kvalifikatsiooni ja erialast täiendamist tõendavad, töökoha ja volitatud veterinaararsti õiguste andmisega seotud andmed ning kutsetegevuse loa, ettekirjutuste ja kohtu määratud tegutsemiskeeluga seotud andmed. Kutsetegevuse luba on isikliku iseloomuga luba, mistõttu eluloolised, kvalifikatsiooni ja erialast täiendamist puudutavad andmed aitavad loa andmisel veenduda isikusamasuses ja isiku vajalikus kvalifikatsioonis (teadmistes veterinaaria valdkonnas töötamiseks). Veterinaararsti tegevusel on oluline mõju toiduohutusele ja seeläbi inimese tervisele.

VetKSi § 22¹ lõike 8 kohaselt vastutab registrisse kantud andmete õigsuse eest nende esitaja ning andmete muutumise korral taotleb andmete esitaja viivitamata andmete ajakohastamist. See nõue kehtib ka erialase täiendamise kohta esitatavate andmete kohta. Sarnane taotleja vastutus andmete õigsuse eest on näiteks riigi toidu ja sööda käitlejate registri puhul.

Paragrahvis 7 on sätestatud, millised üldandmed kutsetegevuse luba taotleva ja seda omava veterinaararsti kvalifikatsiooniga isiku kohta registrisse kantakse. Sellisteks üldandmeteks on isiku eluloolised andmed, kvalifikatsiooni ja erialast täiendamist tõendavad andmed, töökoha ja volitatud veterinaararsti õiguste andmisega seotud andmed. Paragrahvi 7 lõike 1 punktis 2 nimetatud andmetega peetakse silmas asjaolu, et registris sisalduks teave isiku nimevahetuse (nt abiellumise puhul) kohta. Paragrahvi 7 lõike 1 punktis 2 on isikukoodi puudumise korral lubatud esitada ka sünniaasta, -kuu ja -päev, sest välismaalasest kutsetegevuse loa taotlejal või veterinaararstil ei pruugi olla isikukoodi, mistõttu on oluline tema sünniaeg. Teave punktide 1-4 kohta saadakse rahvastikuregistrist. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt on töökoha andmete sisestamine vabatahtlik.

Paragrahvis 8 on loetletud need kutsetegevuse loa andmed, mis kantakse registrisse. Kuivõrd VetKSi § 22¹ lõike 7 kohaselt on registrisse kantud andmetel informatiivne tähendus, tekib isikul õigus tegutseda veterinaararsti kutsetegevuse alal üksnes siis, kui isikule on selline õigus haldusaktiga antud, mitte alates registrikande tegemisest. VTA tehtud otsuste menetlusprotsess kulgeb infosüsteemi väliselt dokumendihaldussüsteemis ja otsused lisatakse registrisse käsitsi. Kutsetegevuse loa väljaandmise riik on sama, mis varem märgiti loa alusel tegutsemise kohana. Kuna kutsetegevuse luba jätkuvalt ei piira tegutsemiskohta, siis Eesti Vabariigis välja antud kutsetegevuse luba annab õiguse tegutseda kogu Eesti territooriumil. Kutsetegevuse loa peatamise või kehtetuks tunnistamise korral tehakse registrisse selle kutsetegevuse loa saanud isiku avalikult vaadeldavate andmete juurde sellekohane märg.

Paragrahvi 9 kohaselt kantakse registrisse andmed veterinaararsti kutsetegevust käsitleva ettekirjutuse kohta. Paragrahvis 9 nimetatud ettekirjutus tehakse VTA veterinaarkontrolli ja veterinaarjärelevalve toimingute raames lähtuvalt VetKSi § 4 punktidest 8 (veterinaarravimi ning ravimsööda kasutamine ja selle üle arvestuse pidamine) ja 9 (veterinaarpraksis). Teatud juhtudel teeb ettekirjutuse ka Raviamet, kes muu hulgas kontrollib Raviameti põhimääruse § 4 punkti 18 kohaselt ettevõtteid, kus toodetakse, säilitatakse, turustatakse, kasutatakse või uuritakse ravimeid. Need ettekirjutused säilitatakse Raviameti infosüsteemis. VTA ja Raviamet saavad vajaduse korral teha koostööd ning jagada teavet.

Paragrahvi 10 kohaselt kantakse registrisse andmed kohtuotsusega määratud tegutsemiskeelu kohta. Veterinaararstina tegutsemise õiguse piiramise kohtuotsuse kohta andmete registrisse kandmisel on informatiivne tähendus. Kehtivas õiguses on see olnud selgelt ja üheselt reguleerimata. Kohtuotsuste kajastamine registris on oluline, sest nende puudumise korral võivad registriandmed olla eksitavad selles osas, mis käsitleb isiku õigust tegeleda veterinaarpraksisega.

Eelnõu §-ga 11 sätestatakse teistest andmekogudest saadavad andmed. Registri algetapis toimub ühendus rahvastikuregistri ja VTA dokumendihaldussüsteemiga. Ühendus puudub äriregistri ja majandustegevuse registriga, kuna veterinaararsti töökoha kohta andmete registrisse kandmine on vabatahtlik. Kui töökoha andmete kohustuslik kogumine osutub kõigi osapoolte kokkuleppel vajalikuks, siis võib olla vajalik luua ühendus ka nende registritega. Seni

ei ole selle järele vajadust tekkinud. Samuti puudub registril otsene ühendus e-toimikuga, kuna teadaolevalt ei ole seni ühtegi veterinaararsti kutsetegevust käsitlevat kohtuotsust tehtud ning ühenduse hinnanguline kasutatavus oleks pea olematu ega tasuks ära selle loomise kulusid. Register ei vaheta automaatselt andmeid Ravimiameti kliendiportaaliga nagu seda varem tegi rakendus Vetveeb.

Eelnõu §-ga 12 sätestatakse, milliselt andmeandjalt millised andmed saadakse. Kutsetegevuse luba taotlevalt ja seda omavalt veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikult saadakse isiku eluloolised andmed (eelnõu § 7 lõige 1), isiku kvalifikatsiooni tõendavad andmed (eelnõu § 7 lõige 2), isiku erialast täiendamist tõendavad andmed (eelnõu § 7 lõige 3), isiku soovi korral andmed tema töökoha kohta (eelnõu § 7 lõige 4) ja andmed tegutsemiskeelu kohta (eelnõu § 10). Ka tervishoiutöötajate riikliku registri põhimääruse kohaselt peab isik ise esitama registrile andmed kohtuotsuse kohta, millega on isikult ära võetud kvalifikatsiooni tõendavas dokumendis või registreerimistõendis märgitud erialal tegutsemise õigus.

Töötlejalt saadakse kutsetegevuse luba taotleva ja seda omava veterinaararsti kvalifikatsiooniga isiku kohta andmed isikule volitatud veterinaararsti õiguste andmise kohta (eelnõu § 7 lõige 5), andmed kutsetegevuse loa kohta (eelnõu § 8) ja andmed veterinaararsti tegevust käsitleva ettekirjutuse kohta (eelnõu § 9).

Eelnõu §-ga 13 sätestatakse andmete registrisse kandjad ning andmete registrisse kandmise kord. Kutsetegevuse luba taotlev ja seda omav veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik teatab andmed registrile kutsetegevuse loa taotlemisel ja asjakohaste andmete muutumisel VetKSi § 23 lõike 3 kohaselt. Kui andmed esitatakse kirjalikult paberil või elektrooniliselt digiallkirjastatult, kannab need registrisse töötleja.

Eelnõu §-ga 14 sätestatakse registriandmete parandamine. Eelnõu § 14 lõige 1 kohustab töötlejat kontrollima registriandmete õigsust. Lõikes 2 määratletakse registriandmete parandamine ja ebaõiged andmed ning lõike 3 kohaselt tuleb ebaõiged registrikanded parandada nende avastamisele järgneval tööpäeval.

Eelnõu §-s 15 loetletakse registrisse kande tegemise aluseks olevad dokumendid.

Eelnõu §-ga 16 sätestatakse registriandmete kehtetuks tunnistamine, mis on vajalik registriandmestiku korrastamiseks. Kutsetegevuse loa andmisest keeldumise otsuse korral, kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise või kehtetuks muutumise korral tunnistatakse asjakohased registriandmed kehtetuks ja säilitatakse arhiivis, tagades neile juurdepääsu viie aasta jooksul.

VetKSi § 27 lõike 1 kohaselt tunnistab VTA kutsetegevuse loa kehtetuks järgmistel alustel:

- 1) veterinaararst on kutsetegevuse loa taotlemisel tahtlikult esitanud valeandmeid, mis mõjutasid loa andmist ning mille esitamata jätmise korral oleks pidanud loa andmisest keelduma;
- 2) veterinaararsti suhtes kehtib jõustunud kohtuotsus, millega on temalt ära võetud veterinaarpraksisega tegelemise õigus;
- 3) kutsetegevuse loa peatamise tinginud asjaolu ei ole ettekirjutuses määratud tähtpäevaks kõrvaldatud;
- 4) veterinaararst loobub enda taotlusel veterinaarpraksisega tegelemisest;

5) veterinaararstil on kehtiv tööleping töötamiseks üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulgimüügi või tootmise tegevusloa omaja juures.

VetKSi § 27 lõike 2 kohaselt muutub kutsetegevuse luba kehtetuks veterinaararsti surma korral.

Eelnõu §-ga 17 sätestatakse registrisse kantud andmetele juurdepääsu kord. Muu hulgas nimetatakse registriandmed, mis on avalikud. Registrisse kantud andmetest on avalikud kutsetegevuse luba omava veterinaararsti kvalifikatsiooniga isiku ees- ja perekonnanimi, andmed volitatud veterinaararsti õiguste andmise kohta ja volitatud veterinaararsti kontaktandmed, kutsetegevuse loa number ning kutsetegevuse loa peatamise aeg.

Eelnõu §-s 18 sätestatakse nõuded registriandmete logimisele. Logimiskohustus laieneb kõigile registriandmetele ja logis säilitatakse kande sisu, kuupäev ja kellaaeg ning kande tegija nimi. Logi säilitatakse kolm aastat kande tegemisest arvates.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruses kavandatavad muudatused on tehnilist laadi ega too kaasa lisakohustusi isikule, kes taotleb kutsetegevuse luba. Määrus mõjutab oluliselt VTAd, kes hakkab registrit pidama uue infosüsteemi kaasabil, mis kergendab kutsetegevuse loa taotlejate ja omajate andmete haldamist ja analüüsi. Registri kasutusele võtmisega saab võimalikuks elektrooniline andmetöötlus. Seni koguti loa taotlejate andmeid dokumendihaldussüsteemis ja Exceli tabelis.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Veterinaararstide registri arendamiseks on Põllumajandusministeeriumi IT investeeringute eelarverealet tehtud kulutusi ligi 72 000 euro ulatuses. Veterinaararstide registri kulutused moodustasid osa peamisest arendusprojektist, milleks oli VTA järelevalve infosüsteemi (JVIS) loomine 2014. aastal.

Määrust saab rakendada 2015. aasta riigieelarves Põllumajandusministeeriumi valitsemisalale ette nähtud vahendite piires. IT investeeringute vahendid on Põllumajandusministeeriumi IT-ga ühinenud asutustel tsentraliseeritud (vt. ka seletuskirja eelnõu § 2 kohta) – registri IT lahendus on loodud nende vahendite arvelt. Muud registri pidamiseks vajalikud vahendid, sh majanduskulud, on vastavalt IT nõukogu protokollilisele otsusele tsentraliseerimata – asutused katavad need oma eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu väljatöötamisse oli kaasatud VTA, kellele esitati eelnõu arvamuse avaldamiseks. Ettepanekutega arvestamise tabel on toodud seletuskirja lisa.

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu arvamuse avaldamiseks VTAlle ning Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile ning kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile.

Riiklik veterinaararstide register on [riigi infosüsteemi haldussüsteemis](#) RIHA asutamisel. Sellekohane dokumentatsioon esitatakse RIHA kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Riigi Infosüsteemide Ametile, Andmekaitse Inspeksioonile, Statistikaametile, Rahvusrhiivile ning Maa-ametile.